

Virgo Süsi
KPMG Baltics AS
finantsnõustaja
tel 6268 704
vsusi@kpmg.com

Martin Tint
KPMG Baltics AS
ärinõustaja
tel 6676 819
mtint@kpmg.com

Kas põhjamaiste investeringute uus laine?

Üks globaalse majanduskriisi mõjusid Eestis ja Baltikumis on olnud välisinvesteringute mahu järsk langus. Kui veel aasta tagasi mõjus Baltikum (ühes oma majanduslanguse numbritega) investoritele hirmutavalt, siis viimasel ajal on hakanud uuesti paistma huvi siinse regiooni vastu.

Näiteks on meediaski jutuks olnud mõned juba tehtud või kavandatud ostu-müügi tehingud:

- 2009. aasta suvel ostis Ericsson suurema osa Elcoteqi Tallinna tootmisüksusest ja arutab üha enam töökohtade suunamist Rootsist väljapoole (ÄP 09.12.2009)
- Mööblitootja Flexa Holding teatas otsusest sulgeda oma tehas Taanis ning laiendada mööblitootmist Eestis (ÄP 19.03.2010)
- Soome börsifirma Technopolis Plc loob koos Ülemiste City ASi-ga ühisfirma, et teha koostööd Targa Äri Linna arendamisel ja teiste välisinvestorite Eestisse meelitamisel (ÄP 29.03.2010)
- Elektroonika allhankija Incap plaanib sulgeda Soomes Vuokatti tehase ja tuua elektroonikatootmist Eestisse (ÄP 04.02.2010)
- 2010. aasta mais sõlmis Norra kontserni Orkla Soome ettevõtte Felix Abba lepingu Kalev Chocolate Factory ostmiseks (ÄP 04.05.2010)

Üks esimesi võimalikke kontakte välisinvestoritele Eestis on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS), kes

aitab välisinvestoreid Eesti ettevõtluskeskkonna kohta informatsiooni hankimisel, kontaktide loomisel jne.

Investorite huvi suurenemist Eesti vastu on märgata. Ootuspäraselt on kõige rohkem kontakte olnud Skandinaaviast.

Vestlesime EASi rahvusvahelistumise divisjoni vanemnõuniku Ele-Merike Pärteli ning välisinvesteringute projektijuhi Nadim Taoubiga, et saada kinnitust, kas ka nende töös on näha uut tõusu Eestisse investeerimisel. Mõlemad kinnitasid, et investorite huvi suurenemist Eesti vastu on märgata. Näiteks on praegu eri teostustappides 50 välisinvesteringuprojekti, mis algatati 2009. aasta jooksul. Ootuspäraselt on kõige rohkem kontakte olnud Skandinaaviast, kuid investeringuvõimalusi on uuritud ka väga kaugetest maadest, nagu näiteks Hiinast ja Indiast. Sektoritest pakuvad investoritele kõige enam huvi infotehnoloogia, elektroonika ning töötlev tööstus. EASi välisinvesteringute projektijuhi

Nadim Taoubi sõnul on palju uusi kontakte toonud ka Eesti eurokõlblikkuse uudis, mis äratas huvi kaugemate riikide ettevõtjates, kes Eestist palju enne pole kuulnud.

Kui viimasel paaril aastal oli peaaegu võimatu ettevõtete ostu-müügi tehinguid teha, sest ostjal ja müüjal oli ettevõtte väärtusest väga erinev nägemus, siis selline olukord on hakanud paranema.

Lisaks uutele investoritele plaanivad ka mitmed Eestis juba tegutsevad Skandinaaviast või Lääne-Euroopast pärit ettevõtted laiendada oma tootmisbaasi Eestis. Mõnel juhul järgivad välisfirmad oma suurkliente – kui klient toodab Eestis, siis tuakse ka oma tootmine siia tema lähedale. Valdav osa läbi EASi tulnud investeringutest on nii toodete kui teenuste osas suunatud ekspordile.

Üks oluline põhjus Eestisse investeerimisel on jätkuvalt meie suhteliselt madalam kulubaas. EASiga kontaktis olevate välisinvestorite hinnangul on töajõud Eestis ligikaudu kolmandiku võrra odavam kui Lääne-Euroopas. Samas on Eestis turvaline ja läbipaistev ettevõtluskeskkond, siin juba tegutsevatel ettevõtetel on Eestiga head kogemused võrreldes kogemustega

teistest Läänemere-äärsetest või Ida-Euroopa riikidest. Oluliselt on paranenud ka töajõu leidmine. Kui mõne aasta eest buumi ajal mõtlesid mitmed välisfirmad Eestist lahkumisele, sest töajõudu oli raske leida ja nõutav töötasu liiga kõrge, siis nüüd on võimalik leida inimesi sobiva palgatasemega. Investorid hindavad eestlaste püsivust ja leidlikkust. Samas, kui varem värtustasid välisinvestorid peamiselt odavat töajõudu, siis nüüd on rohkem hinnas kvalifitseeritud töötajad. Endiselt tuntakse puudust tippspetsialistidest ja inseneridest. Näiteks Eestis tegutsevad IT-ettevõtted on maininud, et nad palkaksid kohe 30-40 kvalifitseeritud inimest juurde, kui neid leiduks. Seepärast püüavad paljud ettevõtted otsida sobivaid töötajaid juba koolidest ja neid töö juures välja õpetada. Kõrge sotsiaalmaksu tase ning lennuühenduste vähesus raskendab välismaalt vajalike oskustega inimeste palkamist.

Mida uus investeerimishuvi Eesti ettevõtjatele tähendab?

Uute ettevõtete turule sisenemine tekitab loomulikult täiendavat konkurentsi, mis sunnib turul olijaid veelgi rohkem pingutama ning paneb nad võib-olla suurema finantssurve alla. Samas võib see trend aidata ettevõtjaid ka mõningate probleemide lahendamisel.

Uued võimalused äri kasvatamiseks

Ajal, mil pangad on laenu andmisel

oluliselt konservatiivsemad, on paljude ettevõtete jaoks tegevuse ja kasvu finantseerimine muutunud väga keeruliseks. Isegi heade projektide tarbeks ei pruugi pangast alati finantseeringut saada. Sel juhul võib osutada päästevõtteks uutelt investoritelt täiendava omakapitali kaasamine, ühissetevõtte asutamine vms. Uute investorite kaasamine võib lisaks vajaliku kapitali saamisele mõjuda ka muus mõttes värskendavalt. Kui tegemist on strateegilise investoriga, võivad ettevõtte jaoks avaneda uued turud, ettevõttesse tulla uus oskusteave jms.

Võimalused ärist väljumiseks

Kui viimasel paaril aastal oli peaaegu võimatu ettevõtete ostu-müügi tehinguid teha, sest ostjal ja müüjal oli ettevõtte väärtusest väga erinev nägemus, siis selline olukord on hakanud paranema. Kindlasti liigub turul investoreid, kes loodavad väga odava hinnaga kokku osta kriisist räsitud ettevõtteid, kuid üha rohkem on näha soovi osta tugevaid ettevõtteid, kes on kriisi üle elanud ja oma tegevuse elujõulisust tõestanud. Seega võib loota, et ostjate-müüjate hinnanägemused hakkavad jälle ühtlustuma ning ettevõtjatel on soovi korral uuesti võimalus oma ettevõtte müümiseks. •